

Sygn. akt VIII C 320/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Bielecka-Gąszcz

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Zuchora

po rozpoznaniu w dniu 9 czerwca 2017 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa Gminnej Spółdzielni (...) w A.

przeciwko M. M.

o zapłatę 14.400 zł

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 4.817 zł (cztery tysiące osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII C 320/16

UZASADNIENIE

W dniu 28 stycznia 2016 roku powód Gminna Spółdzielnia (...) w A., wytoczył przeciwko pozwanemu M. M. powództwo o zapłatę kwoty 14.400 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot i dat wskazanych w pozwie do dnia zapłaty, tytułem częściowego odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości, tj. lokalu użytkowego położonego w A. przy ul. (...), nr działki (...), KW (...), w okresie od dnia 1 czerwca 2005 roku do dnia 31 maja 2008 roku.

W uzasadnieniu powód podniósł, że na podstawie umowy z dnia 22 grudnia 1995 roku jest użytkownikiem wieczystym w/w nieruchomości. Pozwany władał budynkiem posadowionym na przedmiotowej nieruchomości (garaż o powierzchni 24,48 m² i połowa lokalu o powierzchni 16,74 m²) bez tytułu prawnego co najmniej od 2000 roku i przez ten czas nie płacił stosownego czynszu na rzecz Spółdzielni. W lokalu tym pozwany prowadził działalność gospodarczą polegającą na naprawie sprzętu RTV. Pismami z dnia 20 października 2014 roku i 18 listopada 2014 roku powód wezwał pozwanego do opuszczenia zajmowanego budynku, co pozwany uczynił po drugim wezwaniu, zaprzestając prowadzenia w lokalu działalności gospodarczej i zdejmując klucze do budynku. Pismem z dnia 29 grudnia 2014 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty należności tytułem odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości, a w piśmie z dnia 14 maja 2015 roku pozwany nie uznał roszczeń powoda. Pomimo zawezwania do próby ugodowej w sprawie I Co 56/15, pozwany nie wyraził woli ugodowego zakończenia sporu. Powód powołał się także na to, że zgodnie z orzeczeniem SN z dnia 14 listopada 2013 roku w sprawie II CNP 15/13, w przypadku użytkowania wieczystego służy odszkodowanie za bezumowne korzystanie z rzeczy. Dochodzona kwota częściowego odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości została obliczona wg miesięcznej stawki 400 zł, za okres od 1 czerwca 2005 roku do 31 maja 2008 roku. Budynek, w którym pozwany zajmował lokal, został rozebrany w 2014 roku. **(pozew k. 3-5)**

W odpowiedzi na pozew pozwany nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie. Zakwestionował roszczenie powoda co do zasady i wysokości, poniósł także zarzut przedawnienia roszczenia. **(odpowieź na pozew k. 63-64)**

W odpowiedzi powód, reprezentowany przez pełnomocnika będącego adwokatem, podtrzymał powództwo w całości. **(pismo procesowe k. 86)**

W dalszym toku postępowania oraz na rozprawach w dniu 27 października 2016 roku i 9 czerwca 2017 roku pełnomocnik powoda oraz pełnomocnik pozwanego podtrzymali dotychczasowe stanowiska w sprawie. **(skrócony protokół rozprawy k. 103-112, k. 127-128 oraz zapis przebiegu płyty CD)**

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie umowy z dnia 22 grudnia 1995 roku powód Gminna Spółdzielnia (...) w A. jest użytkownikiem wieczystym nieruchomości, obejmującej działkę gruntu nr (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), na której posadowiony był budynek – lokal użytkowy przy ul. (...) w A.. Powód jest podmiotem prowadzącym działalność gospodarczą m.in. w zakresie wynajmu i zarządzania nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi. **(okoliczności bezsporne, kserokopia odpisu z rejestru przedsiębiorców KRS k. 6-12, odpis z KW k. 13-19, kserokopia wypisu aktu notarialnego k. 21-23, mapa k. 20)**

W przedmiotowej sprawie powód dochodził od pozwanego M. M., który prowadził punkt napraw sprzętu RTV przy ul. (...) w A. (przy czym pozwany kwestionował użytkowanie działki (...), przyznając użytkowanie działki (...)) zapłaty kwoty 14.400 zł z ustawowymi odsetkami od kwot i dat wskazanych w pozwie do dnia zapłaty, tytułem częściowego odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości, tj. lokalu użytkowego położonego w A. przy ul. (...), nr działki (...), KW (...), w okresie od dnia 1 czerwca 2005 roku do dnia 31 maja 2008 roku.

Powód domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 14.400 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot po 400 zł miesięcznie, odpowiednio od 1-go dnia każdego następnego miesiąca do dnia zapłaty, za okres od 1 czerwca 2005 roku do dnia 31 maja 2008 roku, przyjmując, że odszkodowanie za bezumowne korzystanie z nieruchomości za dany miesiąc winno być zapłacone na koniec tego miesiąca. **(okoliczności bezsporne)**

Pismami z dnia 20 października 2014 roku i 18 listopada 2014 roku powód wezwał pozwanego do opuszczenia zajmowanego budynku, co pozwany uczynił po drugim wezwaniu, zaprzestając prowadzenia w lokalu działalności gospodarczej i zdając klucze do budynku.

Pismem z dnia 29 grudnia 2014 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty należności tytułem odszkodowania za bezumowne korzystanie z nieruchomości, a w piśmie z dnia 14 maja 2015 roku pozwany nie uznał roszczeń powoda.

Pomimo zawezwania do próby ugodowej w 2015 roku w sprawie I Co 56/15, pozwany nie wyraził woli ugodowego zakończenia sporu.

Budynek, w którym pozwany zajmował lokal, został rozebrany w 2014 roku.

Do dnia wyrokowania pozwany nie zapłacił powodowi kwoty dochodzonej pozwem. **(okoliczności bezsporne, kserokopia pism k. 24, k. 25, k. 26)**

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił częściowo jako bezsporny, a w pozostałym zakresie na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, których prawdziwości nie kwestionowała żadna ze stron.

Przy ustalaniu stanu faktycznego Sąd pominął zeznania przesłuchanych w sprawie świadków, jako nie mające istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, wobec podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia dochodzonego roszczenia. Z tych samych powodów, na rozprawie w dniu 9 czerwca 2017 roku Sąd oddalił dalsze zgłoszone wnioski dowodowe.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo nie było zasadne i nie zasługiwało na uwzględnienie.

Rozważania w niniejszej sprawie rozpocząć należy od oceny zgłoszonego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia, skuteczne podniesienie przedmiotowego zarzutu jest bowiem wystarczające do oddalenia powództwa bez potrzeby ustalenia, czy zachodzą wszystkie inne przesłanki prawnomaterialne uzasadniające jego uwzględnienie, a ich badanie w takiej sytuacji staje się zbędne (por. uzasadnienie uchwały pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2006 r. III CZP 84/05, OSNC 2006/7-8/114 oraz uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2010 r., I CSK 653/09, Lex nr 741022).

Zarzut ten okazał się w pełni zasadny.

Zgodnie z art. 117 § 2 k.c., po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Należy jednocześnie zaznaczyć, iż od wejścia w życie ustawy nowelizującej Kodeks cywilny (ustawa z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny, Dz.U. Nr 55, poz. 321), Sąd bada zarzut przedawnienia tylko wówczas, jeżeli zostanie zgłoszony przez stronę (jak w przedmiotowej sprawie).

Przepis art. 117 § 1 k.c. stanowi z kolei, że z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Roszczenie dochodzone niniejszym powództwem bez wątpienia jest roszczeniem majątkowym, a zgodnie z zasadą ogólną z upływem trzech lat przedawniają się roszczenia – jak w przedmiotowej sprawie – związane z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz roszczenia o świadczenia okresowe.

Bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Bieg przedawnienia przerywa się m.in. przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia, ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia (art. 123 § pkt 1 k.c.) oraz przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której przysługuje (art. 123 § 1 pkt 2 k.c.). Po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo, przy czym w razie przerwania przedawnienia w sposób wskazany w art. 123 § 1 pkt 1 k.c., biegnie ono na nowo dopiero po zakończeniu postępowania (art. 124 k.c.). Bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu w przypadkach wskazanych w art. 121 k.c.

Niewątpliwie w przedmiotowej sprawie znajduje zastosowanie 3-letni termin przedawnienia roszczenia powoda.

Sąd I instancji podzielił argumentację pozwanego, że w przypadku, gdy z roszczeniem o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości występuje przedsiębiorca, termin ten wynosi 3 lata, gdyż jest to roszczenie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (art. 118 k.c.). O związku roszczenia z prowadzeniem działalności gospodarczej decyduje bowiem status strony w znaczeniu materialnym i funkcjonalny związek roszczenia z działalnością gospodarczą (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 8.11.2012, I ACa 585/12, LEX nr 1236094). W niniejszej sprawie powód jest przedsiębiorcą, a przychód uzyskany z wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości stanowiłby jego zysk - jako przedsiębiorcy. Tylko gdyby w konkretnym stanie faktycznym wykazano, że uzyskane w ten sposób przychody przedsiębiorca przeznaczy na inne cele niż związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, można by uznać, że roszczenie to nie ma związku z prowadzeniem działalności gospodarczej. Należy zatem domniemywać, że jeżeli z roszczeniem występuje przedsiębiorca, to jest to roszczenie związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Tylko gdyby dokonanie czynności lub dochodzenie roszczenia nie pozostawały w żadnym funkcjonalnym związku z przedmiotem prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności, to należałoby uznać, że nie jest to czynność o charakterze gospodarczym, ani roszczenie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2010 r., III CZP 44/10, Lex nr 599797, Biul.SN 2010/9/5, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 czerwca 2013 r., VI ACa 1503/12, Lex 1344301).

Ponadto roszczenie dochodzone przez powoda należy zakwalifikować jako roszczenie o świadczenie okresowe - płatne miesięcznie, na koniec każdego miesiąca. W tożsamy sposób swoje roszczenie potraktował zresztą powód, wskazując w pozwie daty i kwoty od których domagał się zasądzenia odsetek od pozwanego. Przypomnieć należy bowiem, że powód domagał się zasądzenia od pozwanego kwoty 14.400 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot po 400 zł miesięcznie, odpowiednio od 1-go dnia każdego następnego miesiąca do dnia zapłaty, za okres od 1 czerwca 2005 roku do dnia 31 maja 2008 roku, przyjmując, że odszkodowanie za bezumowne korzystanie z nieruchomości za dany miesiąc winno być zapłacone na koniec tego miesiąca.

Początkiem biegu terminu przedawnienia jest chwila wymagalności roszczenia. Z kwot dochodzonych przez powoda w przedmiotowej sprawie, najpóźniej wymagalne było roszczenie o zapłatę za bezumowne korzystanie z nieruchomości za maj 2008 roku, zaś termin jego zapłaty przypadał na 31 maja 2008 roku, skoro od 1 czerwca 2008 roku powód żądał odsetek za opóźnienie, które jak wiadomo należą się od dnia następnego po dniu wymagalności roszczenia.

Najpóźniej wymagalne roszczenie przedawniło się zatem w czerwcu 2011 roku (3 lata od 1 czerwca 2008 roku = czerwiec 2011 roku), tym bardziej zatem uległy przedawnieniu należności za wszystkie wcześniejsze miesiące bezumownego korzystania z nieruchomości, przy czym oczywiście należność za każdy miesiąc przedawniała się odrębnie, jak to ma miejsce przy roszczeniach okresowych.

Pozwany został zawiadzany do próby ugodowej dopiero w 2015 roku, zatem w sprawie nie doszło do przerwania biegu terminu przedawnienia przed jego upływem. W przedmiotowej sprawie w ocenie Sądu nie doszło również do zrzeczenia się zarzutu przedawnienia przez pozwanego.

Zarówno orzecznictwo Sądu Najwyższego, jak i doktryna, dopuszczają możliwość nieuwzględnienia zarzutu przedawnienia na podstawie art. 5 k.c. Podstawowym jednak warunkiem takiej możliwości jest ocena zarzutu przedawnienia jako czynienia przez uprawnionego do jego podnoszenia z przysługującego mu prawa użytku sprzecznego z zasadami współżycia społecznego. W rozpoznawanej sprawie powód nie wykazał, aby zachodziły szczególne okoliczności przemawiające za uznaniem zarzutu przedawnienia jako naruszającego zasady współżycia społecznego, pozwanego nie może bowiem obciążać zaniedbanie powoda w dochodzeniu świadczenia. Przyjęcie odmiennego stanowiska prowadziłoby do wniosku, że wierzyciel mógłby dochodzić przedawnionej należności w dowolnym momencie po upływie terminu przedawnienia, powołując się na zasady współżycia społecznego, co niweczyłoby cel instytucji przedawnienia.

Z tych też względów, Sąd oddalił powództwo, orzekając jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O obowiązku zwrotu kosztów procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik sprawy, na podstawie art. 98 k.p.c.

Jej zastosowanie jest uzasadnione faktem, że żądanie powoda zostało oddalone w całości. Powód winien zatem zwrócić pozwanemu koszty niezbędne poniesione w celu obrony jego słusznych praw (art. 98 § 3 k.p.c.).

Koszty poniesione przez pozwanego wyniosły 4.817 zł i obejmowały koszty zastępstwa adwokata w kwocie 4.800 zł (§ 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz.U. 2015, poz. 1800) oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 4.817 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.